

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამმართველო

ანგარიში

2011 წელი

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამმართველოს მიერ 2011 წელს გაწეული საქმიანობის შესახებ

2011 წელს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამმართველოს საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები განისაზღვრა სამმართველოს უფროსის ბრძანებით დამტკიცებული, სამმართველოს 2011 წლის სამოქმედო გეგმით. გასული წლისათვის პრიორიტეტულად იქნა მიჩნეული:

- ტყის ფიზიკური დაცვა და მდგრადი ტყითსარგებლობა;
- ატმოსფერული ჰაერისა და წყლის მდგომარეობის მონიტორინგი;
- ნაპირგამაგრება და გეოლოგიური მონიტორინგი;
- ბიომრავალფეროვნების დაცვა;
- საზოგადოების ეკოლოგიური ცნობიერების ამაღლება;

დაგეგმილი ღონისძიებების პარალელურად ხორციელდებოდა საქართველოსა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა საქმიანობა. სამმართველო მონაწილეობას იღებდა სხვადასხვა დარგთაშორისი კომისიის მუშაობაში. მისი სპეციალისტები მონაწილეობდნენ გარემოს დაცვისადმი მიძღვნილ კონფერენციებსა და სხვა სახის სამუშაო შეხვედრებში.

წლის მნიშვნელოვანი მოვლენებიდან აღსანიშნავია:

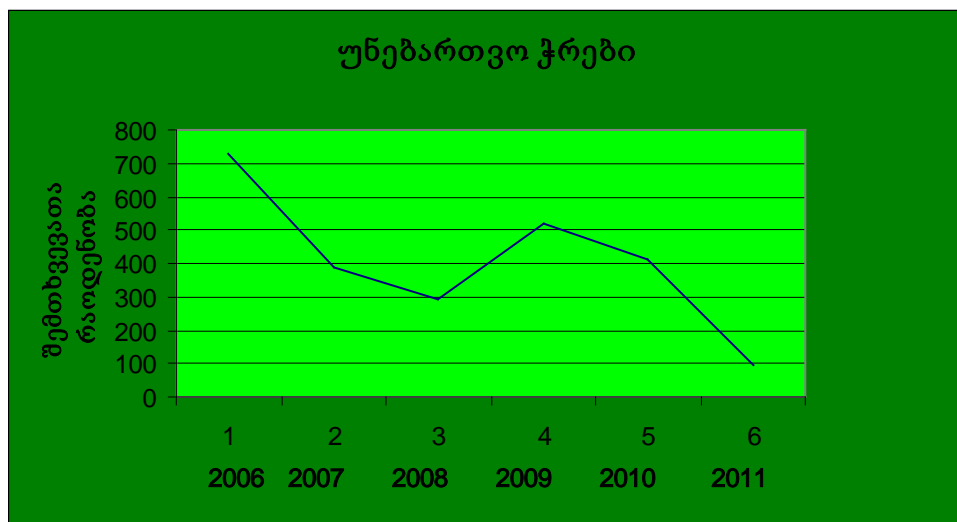
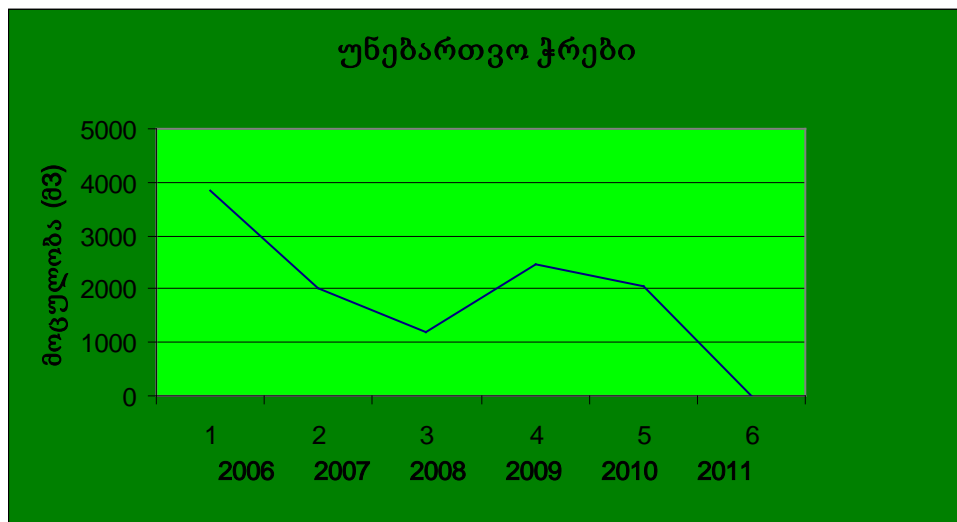
- **სატყეო რეფორმა** - აჭარის ა რ გარემოს დაცვის სამმართველოს სისტემაში შეიქმნა „სსიპ აჭარის სატყეო სააგენტო“. სახელმწიფო - ადმინისტრაციული ფუნქციების გარდა, სააგენტო აღიჭურვა სამეურნეო – ეკონომიკური საქმიანობის უფლებით, რაც ხელს უწყობს სატყეო სექტორის უფრო ეფექტური მართვას;
- **გერმანია – საქართველოს პარტნიორობა „წყლისა და ენერჯის პარტნიორობა საქართველოში“ ფარგლებში თანამშრომლობა** – დაგეგმილია რამდენიმე პილოტ პროექტის განხორციელება და მიღწეულია შეთანხმება მომავალში ისეთ საკითხებში თანამშრომლობაზე როგორებიცაა: განახლებადი ენერჯო რესურსების ტექნოლოგიების დანერგვა და წყლის მართვის თანამედროვე სტანდარტები.
- **აჭარა, მდგრადი განვითარება, მომავალი...** – შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სამმართველოს ინიციატივით და მხარდაჭერით ჩატარდა აღნიშნული სახელწოდების სტუდენტთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა კონფერენცია. ღონისძიება მიზნად ისახავდა ახალგაზრდობაში მდგრადი განვითარების პირნციპების პოპულარიზაციას და ამ მიმართულებით სტუდენტებისა და მაგისტრანტების მომავალი მუშაობის სტიმულირებას.

ტყის ფიზიკური დაცვა და მდგრადი ტყითსარგებლობა

- მიმდინარე წელს სისტემატურად ხორციელდებოდა ტყის დაცვის ღონისძიებები. გამოვლენილია ტყის უნებართვო ჭრების 98 ფაქტი. მოჭრილია 360.4 მ³ ხე-ტყე. ჭრების შედეგად გარემოზე მიყენებული ზიანი შეადგენს 19 211.70 ლარს. უკანონო ჭრების ფაქტებზე მასალები გადაგზავნილია ბუნებრივი რესურსების სააგენტოს აჭარის სამსახურში.
უნებართვო ჭრები 2011 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

ადმინისტრაციის დასახელება	უნებართვო ჭრების შემთხვევათა რაოდენობა	უნებართვო ჭრები (მ ³)			სექვესტრს დაქვემდებარებული ხე-ტყე (მ ³)			გარემოზე მიყენებული ზიანი (ლარი)
		სულ	I ხარისხის	II ხარისხის	სულ	I ხარისხის	II ხარისხის	
ქობულეთი	9	23.53	7.25	16.28	3.23	1.93	1.3	1464.33
ხელვაჩაური	24	76.61	9.63	66.98	65.13	9.63	55.50	4507.24
ქედა	13	37.17	0.44	36.73	2.1	-	2.1	887.10
შუახევი	15	79.71	29.83	49.88	23.47	7.69	15.78	4910.01
სულ	37	143.38	14.74	128.64	65.13	3.74	61.39	7443.02
სულ	98	360.4	61.89	298.51	159.06	22.99	136.07	19211.70

- ჩატარდა 2006-2011 წლების განმავლობაში ტყის დაცვის სფეროში არსებული მდგომარეობის ანალიზი. სულ დაფიქსირებულია ხე-ტყის უნებართვოდ ჭრის 2 345 ფაქტი. მოჭრილია 11 920.98 მ³ ხე-ტყე სახელმწიფოზე მიყენებული ზიანი შეადგენს 752 567.71 ლარს. აშკარაა უნებართვო ჭრების კლების დინამიკა: 2006 წელთან შედარებით ჭრების ფაქტების რაოდენობა შემცირებულია 86.6%, ხოლო უკანონოდ მოპოვებული ხე-ტყის მოცულობა 90.7%. ეს განაპირობა უპირველეს ყოვლისა ხე-ტყის მოპოვებაზე მკაცრი სახელმწიფო კონტროლის დაწესებამ და ასევე მერქნის ალტერნატიული სათბობით (ძირითადად ბუნებრივი აირი) ჩანაცვლებამ.

- გასულ წელს ავტონომიურ რესპუბლიკაში ხორციელდებოდა სოციალური სახის ჭრები. ასათვისებლად გამოიყო 119 827,99 მ³ ხე-ტყე. აქედან ათვისებულია 71 181,37 მ³ - გამოყოფილი ხე-ტყის 59.4 %.

სატყეო ადმინისტრაცია	სოციალური ჭრების ტყეაფები										
	გამოყოფილი			ათვისებული			დარჩა ასათვისებელი			ახალი გზა	შენიშვნა
	I ხარისხი	II ხარისხი	სულ	I ხარისხი	II ხარისხი	სულ	I ხარისხი	II ხარისხი	სულ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ხულო	5301,65	33435,08	38736,73	782,95	20575,08	21358,03	4518,7	12860	17378,7	2,28	2010 წლის ნარჩენი ტყეაფიდან მათ შორის I ხარისხის 4 კმ II ხარისხის 2095 კმ
შუახევი	6408,1	19419,46	25827,56	828,53	14099,94	14928,47	5579,57	5319,52	10899,09	2,4	2010 წლის ნარჩენი ტყეაფიდან მათ შორის II ხარისხის 1016 კმ
ქელა	1346,3	23346,85	24693,15	184,44	14268,08	14452,52	1161,85	9078,77	10240,62	2,5	
ხელგანაური	503,59	19300,9	19804,49	163,23	12244,46	12407,69	340,36	7056,44	7396,8	3,25	2010 წლის ნარჩენი ტყეაფიდან მათ შორის II ხარისხის 408,45 კმ
ქობულეთი	492,36	10273,7	10766,06	63,22	7971,44	8034,66	429,14	2302,26	2731,4	2,8	2010 წლის ნარჩენი ტყეაფიდან მათ შორის II ხარისხის 320 კმ
სულ	14052	105775,99	119827,99	2022,37	69159	71181,37	12029,62	36616,99	48646,61	13,23	სულ I ხარისხის 4კმ II ხარისხის 3839,45

ათვისების არსებული მაჩვენებელი ძირითადად განპირობებულია გამოყოფილ ტყეაფებში სატყეო-სამეურნეო დანიშნულების გზების არ არსებობითა და არსებული გზების დაზიანებით. გასულ წელს აჭარის ტყეებში გაყვანილი იქნა 13.23 კმ სიგრძის ახალი გზა.

ატმოსფერული ჰაერისა და წყლის მდგომარეობის მონიტორინგი

- წლის განმავლობაში სამმართველოში განხილულ იქნა და შეთანხმდა წყალსარგებლობის 318 და ატმოსფერულ ჰაერში საწარმოო გაფრქვევების 137 ანგარიში. ანგარიშები მონაცემთა ერთიან ბაზაში შესატანად გაიგზავნა საქართველოს გარემოს დაცვის სამისტროში.
- წლის განმავლობაში სამსახურის სპეციალისტები მონაწილეობას ღებულობდნენ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მოქმედი 4 საწარმოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის განხილვაში.
- შეთანხმდა ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების 4 პროექტი და მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის წყაროების ინვენტარიზაციის 34 ტექნიკური ანგარიში.
- „ზღვის სანაპირო ზოლის წყლისა და ატმოსფერული ჰაერის აქტიურ დამაბინძურებელ კერებში გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულების მდგომარეობის მონიტორინგის“- მიზნობრივი პროგრამის ფარგლებში ლაბორატორიული გამოკვლევები ჩატარდა წყლის 172 (მათ შორის 122 საწარმოო ჩამდინარე წყლებს, 50 მდინარეთა ფონურ მაჩვენებლებს) და ატმოსფერული ჰაერის 70 (მათგან 48 საწარმოო გამონაფრქვევებს და 22 ჰაერის ფონური მდგომარეობას) სინჯს. ჰაერის ანალიზი მოიცავდა შემდეგ პარამეტრებს: მტვერი, SO₂, NO₂, SO₄, H₂S და CO. წყლის სინჯების ანალიზი ტარდებოდა შავი ზღვის სანაპირო ზოლში განლაგებული საწარმოებიდან ჩამდინარე ნახშირი წყლების და მდინარეთა ფონურ მაჩვენებლებზე. ანალიზები მოიცავდა შემდეგ პარამეტრებს: PH, ჟანგბადის ბიოლოგიური მოთხოვნილება, ჟანგბადის ქიმიური მოთხოვნილება, საერთო აზოტი, საერთო ფოსფორი, შეწონილი ნაწილაკები. ზემოაღნიშნული პროგრამის ფარგლებში გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის მოთხოვნების შეუსრულებლობისა და გამოვლენილი სხვადასხვა სახის ხარვეზის გამოსწორებისათვის 17 მეწარმე სუბიექტს დაევზავნათ სარეკომენდაციო და გამაფრთხილებელი წერილები.
- „აჭარის სანაპირო ზოლის სარფი-ჩოლოქის მონაკვეთზე ზღვის წყლების ხარისხობრივი მაჩვენებლების მონიტორინგი“ – სამმართველოს მიზნობრივი პროგრამის ფარგლებში, ზღვის სანაპიროს 8 წერტილში აღებული და გამოკვლეულია ზღვის წყლის 90 სინჯი.
- ავტონომიურ რესპუბლიკაში საზაფხულო სეზონის დადგომის წინ ზღვის სანაპირო ზოლის დამაბინძურებელ 100 საწარმოს დაევზავნათ წერილობითი მიმართვები გარემოს ხარისხობრივ ნორმებზე კონტროლის დაწესებისა და თვითმონიტორინგის სისტემის გაძლიერების შესახებ.

- წლის განმავლობაში მიმდინარეობდა მონიტორინგი აჭარაში არსებულ, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას დაქვემდებარებულ საწარმოებში გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის შესრულებაზე. შემოწმდა 12 ობიექტი. საწარმოების მუშაობისას გამოვლინდა სხვადასხვა სახის ტექნიკური ხარვეზები. საწარმოებისთვის მომზადდა შესაბამისი წერილობითი მითითებები და რეკომენდაციები.
- შესწავლილ იქნა აჭარაში მიკროჰესების მშენებლობის პოტენციალი. შერჩეულ იქნა 40 ადგილი, წელიწადში 10-12 მგვტ საერთო პოტენციური სიმძლავრით.
- შესწავლილ იქნა აჭარაში ნარჩენების (მყარი საყოფაცხოვრებო, ტოქსიკური და სხვა) მართვის მდგომარეობა. გამოვლინდა რიგი გარემოს დაცვითი კანონმდებლობის დარღვევებისა. სულ რეგიონში დაფიქსირებულია 80 უნებართვო ნაგავსაყრელი.

№	მუნიციპალიტეტი	უნებართვო ნაგავსაყრელების რაოდენობა
1.	ქ.ბათუმი	21
2.	ქობულეთი	15
3.	ხელვაჩაური	13
4.	ქედა	15
5.	შუახევი	8
6.	ხულო	8
	სულ:	80

- სამმართველო აქტიურ მონაწილეობას იღებდა „აჭარის მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის“ პროექტის 2011 წელს მიმდინარე ღონისძიებებში.

ნაპირგამაგრება და გეოლოგიური მონიტორინგი

- განხორციელდა ადგილის სანაპიროს დროებითი ნაპირგამაგრებითი სამუშაოები. მდ. ჭოროხის კალაპოტიდან ამოღებულ იქნა და ადგილის სანაპიროზე ჩაიყარა 100 000 მ³ ნატანი. ნაპირმა საშუალოდ 12-15 მეტრით მოიმატა.
- სანაპირო ზოლის სარფი-ჩოლოქის მონაკვეთის რელიეფის მორფოდინამიკური მდგომარეობის შესწავლის მიზნით, აჭარის არ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამმართველომ 2011 წელს დაიწყო და ახორციელებს აჭარის სანაპიროს ბათიმეტრიულ კვლევას.
- ბათიმეტრიული კვლევა და ტოპოგრაფიული სამუშაოები ითვალისწინებენ სანაპიროზოლის დაახლოებით 3000 ჰა ფართობის მონაკვეთის აგეგმვას 1:1200 –იან მასშტაბში. კვლევის ობიექტებია: პლაჟი, წყალქვეშა ფერდი, ზღვის კიდის ხაზის გადაადგილების მდგომარეობა, კლდოვანი ნაპირები, წყალქვეშა კანიონები.
- ქობულეთისა და ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტებში ხორციელდებოდა მდინარეებზე არსებული გეოლოგიურად რისკ-ფაქტორიანი უბნების გამოვლენა. დაფიქსირებულია 19 ასეთი უბანი. შემუშავდა შესაბამისი რეკომენდაციები.
- წლის განმავლობაში მიმდინარეობდა დაკვირვება სტიქიურ-გეოლოგიურ

პროცესებზე. სამმართველოს სპეციალისტები სისტემატურად ახორციელებდნენ საველე გასვლებს გეოლოგიურად აქტიურ უბნებში.

- მიმდინარეობდა სტიქიის შედეგად დაზიანებული შენობებისა და მიწის ნაკვეთების შესწავლა. სულ ავტონომიური რესპუბლიკის მასშტაბით 2011 წელს შესწავლილ იქნა 522 საცხოვრებელი სახლი და სხვა სახის შენობა - ნაგებობა. მათ შორის 69 სახლი ექვემდებარება სხვა უსაფრთხო ადგილზე გადატანას. დარჩენილი 408 სახლი საჭიროებს სხვადასხვა სახის გამაგრების სამუშაოების განხორციელებას.

№	მუნიციპალიტეტი	სულ ობიექტების რაოდენობა	გამაგრებას დაქვემდებარებული ობიექტები	მდგრად ადგილზე გადატანას დაქვემდებარებული
1	ხელვაჩაური	74	67	7
2	ქობულეთი	78	68	10
3	ქედა	64	58	6
4	შუახევი	50	37	13
5	ხულო	211	178	33
6.	სხვა ობიექტები	45	-	-
	სულ	522	408	69

მიწის მართვა

- სამმართველოს სპეციალისტები მონაწილეობას იღებდნენ აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მუნიციპალიტეტებში ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების მფლობელობაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე საკუთრების უფლების აღიარების მუდმივმოქმედ კომისიების მუშაობაში.
- სამმართველო დაინტერესებულ პირებს (მ.შ. სახელმწიფო უწყებებს) უწევდა აქტიურ კონსულტაციებს საქართველოს მიწის კანონმდებლობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე.

ბიომრავალფეროვნების დაცვა

- ზოგადად შესწავლილ იქნა აჭარაში არსებულ დაცულობის სტატუსის მქონე ტერიტორიებზე (ნაკრძალი, ეროვნული პარკი, დაცული ტერიტორია და სხვა) ფლორისა და ფაუნის მდგომარეობა.
- განხორციელდა აჭარაში, დაცული ტერიტორიების გარეთ, ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით არსებული მაღალკონსერვაციული მნიშვნელობის ადგილების იდენტიფიცირება. დღემდე იდენტიფიცირებულია 28 ასეთი ადგილი. აღნიშნული მონაცემი, რეგიონის მასშტაბით, არ ასახავს მაღალკონსერვაციული მნიშვნელობის ადგილების სრულ რაოდენობას.
- წლის განმავლობაში აჭარის შავი ზღვის სანაპირო ზოლში აღრიცხულ იქნა 8 (რვა) გამორიყული დელფინი. აღნიშნული ინფორმაცია მიეწოდა საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტროს ბიომრავალფეროვნების სამსახურს.

სახოგადოების ეკოლოგიური ცნობიერების ამაღლება

- სამმართველოს ინიციატივით ავტონომიური რესპუბლიკის საჯარო სკოლებსა და უმაღლეს სასწავლებლებში, სამმართველოს სპეციალისტები სისტემატურად ატარებდნენ ლექციებს ეკოლოგიასთან დაკავშირებულ თემებზე.
- სხვადასხვა შემეცნებითი ღონისძიებებით აღინიშნა „ზღვის ძუძუმწოვრების დაცვის დღე“ (19 თებერვალი), „გარემოს დაცვის დღე“ (5 ივნისი), „შავი ზღვის დაცვის საერთაშორისო დღე“ (31 ოქტომბერი).
- მიმდინარეობდა განაშენიანების აქციები ქ.ბათუმში, ხელვაჩაურისა და ქობულეთის მუნიციპალიტეტებში. სულ დაირგო 5 500 ძირი სხვადასხვა ჯიშის ნერგი.
- სამმართველოს საქმიანობა და რეგიონში არსებული გარემოს დაცვის პრობლემები შეუქდებოდა მასობრივი მედიის საშუალებებით: წლის განმავლობაში ტელევიზიით გადაიცა 55 სიუჟეტი, ჟურნალ - გაზეთებში დაიბეჭდა 29 სტატია და ინტერვიუ, რადიოთი გავიდა 22 სხვადასხვა სახის ინფორმაცია.
- ყველა მნიშვნელოვანი ინფორმაციის განთავსება ხდებოდა სამმართველოს ვებ-გვერდზე (www.garemo-adjara.gov.ge).